

ЕКОНОМІЧНІ НАУКИ

УДК 631.173:338.43

DOI <https://doi.org/10.32782/2787-5137-2025-3-1>

Мар'ян Миколайович ТРПАК,
Заслужений працівник освіти України,
Академік НАН вищої освіти України,
доктор економічних наук, професор,
професор кафедри фінансів, обліку та оподаткування імені С. Юрія, ректор,
Навчально-реабілітаційний заклад вищої освіти
«Кам'янець-Подільський державний інститут»
ORCID: 0009-0000-5191-7730

Наталія Станіславівна ШЕВЧУК,
доктор філософії,
доцент кафедри фінансів, обліку та оподаткування імені С. Юрія,
керівник навчального відділу,
Навчально-реабілітаційний заклад вищої освіти
«Кам'янець-Подільський державний інститут»
ORCID: 0000-0002-4223-3174

ІНФОРМАЦІЙНА АРХІТЕКТУРА ФІНАНСОВОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ УПРАВЛІННЯ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ У ГЛОБАЛІЗОВАНОМУ СЕРЕДОВИЩІ РИНКІВ КАПІТАЛУ

Анотація. Вступ. *Сучасний етап розвитку світової економіки характеризується поглибленням глобалізаційних процесів на ринках капіталу, що обумовлює зростання вимог до прозорості, порівнянності та інституційної узгодженості фінансової інформації суб'єктів господарювання. За таких умов аграрні підприємства, функціонуючи у специфічному секторі економіки, інтегруються у глобальний фінансовий простір і водночас зазнають впливу трансформаційних змін у системі фінансового управління та інформаційного забезпечення. Ключовою інституційною передумовою фінансової трансформації аграрних підприємств виступає впровадження міжнародних стандартів фінансової звітності, які забезпечують уніфікацію підходів до формування фінансової інформації та її адаптацію до вимог міжнародних інвесторів і кредиторів. Водночас практика функціонування аграрних підприємств засвідчує наявність проблеми фрагментованості облікових, фінансових та аналітичних інформаційних систем, що ускладнює формування цілісної інформаційної архітектури та знижує ефективність фінансової трансформації. Відсутність інтегрованого підходу до організації інформаційних потоків посилює інформаційну асиметрію, обмежує доступ до ринків капіталу та стримує інвестиційний розвиток аграрних підприємств. У зв'язку з цим актуалізується необхідність теоретико-методичного обґрунтування інформаційної архітектури фінансової трансформації аграрних підприємств у контексті глобалізованого середовища ринків капіталу.*

Мета статті – є теоретично обґрунтувати роль Міжнародних стандартів фінансової звітності у забезпеченні фінансової трансформації аграрних підприємств та визначити ключові складові інформаційної архітектури, необхідної для ефективної інтеграції підприємств аграрного сектору у глобалізоване середовище ринків капіталу.

Методологічною основою дослідження є системний та інституційний підходи, що забезпечують комплексний аналіз процесів фінансової трансформації аграрних підприємств та формування інформаційної архітектури відповідно до вимог МСФЗ. Для аналізу наукових джерел застосовано діалектичний метод, що дозволяє виявити взаємозв'язки між обліковими, аналітичними та звітними процесами. Оцінку нормативно-правового регулювання здійснено за допомогою емпіричного, порівняльного та оцінного методів, а моделювання інформаційних потоків – із використанням концептуального моделювання системи фінансової інформації. Узагальнення результатів, формулювання висновків і пропозицій базується на абстрактно-логічному методі, що дозволяє виділити ключові компоненти інформаційної архітектури фінансової трансформації та визначити їх роль у забезпеченні інтеграції аграрних підприємств у глобалізоване середовище ринків капіталу.

Наукова новизна дослідження полягає в теоретичному обґрунтуванні інформаційної архітектури фінансової трансформації аграрних підприємств як інтегрованої системи взаємодії бухгалтерського обліку, фінансової звітності за МСФЗ, управлінської аналітики та цифрових фінансових технологій. Запропонований підхід розширює традиційне трактування фінансової звітності, розглядаючи її не лише як результат облікового процесу, а як інструмент стратегічної комунікації підприємства з глобальними ринками капіталу.

Висновки. У результаті дослідження встановлено, що фінансова трансформація аграрних підприємств у глобалізованому середовищі ринків капіталу є системним процесом, який потребує формування цілісної інформаційної архітектури на засадах МСФЗ та цифрової інтеграції фінансових даних. Запропонована модель забезпечує підвищення прозорості, порівнянності та аналітичної цінності фінансової інформації, що сприяє зниженню інформаційної асиметрії та розширенню доступу аграрних підприємств до міжнародних фінансових ресурсів.

Ключові слова: фінансова трансформація, інформаційна архітектура, аграрні підприємства, міжнародні стандарти фінансової звітності, МСФЗ, прозора фінансова інформація, глобалізація ринків капіталу, концептуальне моделювання, управлінський облік, цифровізація фінансових процесів.

Marian Mykolaiovych TRIPAK,
Honored Worker of Education of Ukraine,
Academician of the NAS of Higher Education of Ukraine,
Doctor of Economic Sciences, Professor,
Professor at the Department of Finance, Accounting and
Taxation named after S. Yurii,
Rector,
Educational and Rehabilitation Institution of Higher Education
"Kamianets-Podilskyi State Institute"
ORCID: 0009-0000-5191-7730

Nataliia Stanislavivna SHEVCHUK,
PhD (in Accounting and taxation),
Associate Professor at the Department of Finance, Accounting and
Taxation named after S. Yurii,
Head of the Educational Department,
Educational and Rehabilitation Institution of Higher Education
"Kamianets-Podilskyi State Institute"
ORCID: 0000-0002-4223-3174

INFORMATION ARCHITECTURE OF FINANCIAL TRANSFORMATION OF AGRICULTURAL ENTERPRISES IN THE GLOBALIZED CAPITAL MARKET ENVIRONMENT

Abstract. Introduction. The current stage of global economic development is characterized by the deepening of globalization processes in capital markets, which leads to increased requirements for transparency, comparability, and institutional consistency of financial information of business entities. Under these conditions, agricultural enterprises, operating within a specific sector of the economy, are integrating into the global financial space while simultaneously undergoing transformational changes in financial management systems and information support. A key institutional prerequisite for the financial transformation of agricultural enterprises is the implementation of International Financial Reporting Standards, which ensure the unification of approaches to financial information formation and its adaptation to the requirements of international investors and creditors.

At the same time, the practical operation of agricultural enterprises reveals the problem of fragmentation of accounting, financial, and analytical information systems, which complicates the formation of an integrated information architecture and reduces the effectiveness of financial transformation. The absence of an integrated approach to organizing information flows intensifies information asymmetry, limits access to capital markets, and restrains the investment development of agricultural enterprises. In this regard, the need for theoretical and methodological substantiation of the information architecture of financial transformation of agricultural enterprises in the context of a globalized capital market environment becomes particularly relevant.

The purpose of the article is to theoretically substantiate the role of International Financial Reporting Standards in ensuring the financial transformation of agricultural enterprises and to identify the key components of the information architecture necessary for the effective integration of agricultural sector enterprises into the globalized capital market environment.

The methodological basis of the study comprises systemic and institutional approaches, which provide a comprehensive analysis of the processes of financial transformation of agricultural enterprises and the formation of information architecture in accordance with IFRS requirements. The dialectical method is applied to analyze scientific sources, enabling the identification of interrelationships between accounting, analytical, and reporting processes. The assessment of

regulatory and legal regulation is carried out using empirical, comparative, and evaluative methods, while the modeling of information flows is conducted through conceptual modeling of the financial information system. The generalization of results, formulation of conclusions, and development of proposals are based on the abstract-logical method, which allows identifying the key components of the information architecture of financial transformation and determining their role in ensuring the integration of agricultural enterprises into the globalized capital market environment.

Scientific novelty of the study lies in the theoretical substantiation of the information architecture of financial transformation of agricultural enterprises as an integrated system of interaction between accounting, IFRS-based financial reporting, management analytics, and digital financial technologies. The proposed approach expands the traditional interpretation of financial reporting by considering it not only as a result of the accounting process but also as a tool of strategic financial communication between the enterprise and global capital markets.

Conclusions. The study reveals that the financial transformation of agricultural enterprises in a globalized capital market environment is a systemic process that requires the formation of a holistic information architecture based on IFRS principles and digital integration of financial data. The proposed model enhances the transparency, comparability, and analytical value of financial information, thereby contributing to the reduction of information asymmetry and expanding agricultural enterprises' access to international financial resources.

Key words: financial transformation, information architecture, agricultural enterprises, International Financial Reporting Standards, IFRS, transparent financial information, globalization of capital markets, conceptual modeling, management accounting, digitalization of financial processes.

Вступ. У сучасних умовах глобалізації фінансових ринків ключовим чинником конкурентоспроможності підприємств стає здатність забезпечувати високоякісну, порівнянну та достовірну фінансову інформацію, що відповідає міжнародним стандартам і вимогам інвесторів. Аграрний сектор економіки характеризується специфічною структурою активів, високою волатильністю виробничих циклів та значним ризиком, що обумовлює підвищену складність фінансового управління та необхідність інтеграції в глобальний фінансовий простір.

У науковій літературі фінансова трансформація підприємств визначається як стратегічно орієнтований процес якісної перебудови фінансової моделі функціонування підприємства, що включає зміну підходів до формування і використання фінансових ресурсів, модернізацію системи фінансової звітності та розвиток інформаційної архітектури з метою забезпечення довгострокового інвестиційного розвитку та інтеграції у глобалізоване середовище ринків капіталу. На відміну від традиційних підходів, фінансова трансформація не зводиться лише до адаптації окремих фінансових інструментів, а передбачає переорієнтацію фінансової системи підприємства на стратегічні цілі розвитку, підвищення інвестиційної привабливості та інтеграцію у глобалізоване середовище ринків капіталу.

Впровадження Міжнародних стандартів фінансової звітності (МСФЗ) виступає інституційною та методологічною основою фінансової трансформації, здатною уніфікувати облікові підходи, підвищити прозорість фінансової інформації та забезпечити її порівнянність на міжнародних ринках капіталу. Разом із тим практична реалізація МСФЗ у аграрних підприємствах ускладнюється фрагментованістю інформаційних систем, дисбалансом між управлінською та фінансовою інформацією та недостатнім рівнем інтеграції аналітичних і звітних процесів, що суттєво обмежує ефективність фінансової трансформації та здатність залучати зовнішні фінансові ресурси.

Отже, актуальною науково-практичною проблемою стає розроблення системної концепції інформаційної архітектури фінансової трансформації аграрних підприємств, яка дозволяє не лише забезпечити інтеграцію фінансових і управлінських даних, а й створити підґрунтя для ефективної взаємодії із глобалізованим середовищем ринків капіталу, підвищити інвестиційну привабливість підприємств і мінімізувати інформаційну асиметрію.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблематика фінансової трансформації підприємств у контексті глобалізації ринків капіталу останнім часом активно досліджується як українськими, так і зарубіжними науковцями. Зокрема, у сфері аграрного сектору питання застосування Міжнародних стандартів фінансової звітності (МСФЗ) розглядаються як ключовий інструмент забезпечення прозорості та порівнянності фінансової інформації. У цьому контексті бухгалтерський облік виступає не лише механізмом фіксації економічних фактів, а й ядром інформаційної системи підприємства, що формує основу його інформаційної архітектури та забезпечує трансформацію економічних даних у фінансову інформацію стратегічного призначення. Так, у працях Куцика П. О. наголошується, що застосування міжнародних стандартів фінансової звітності забезпечує формування прозорої, порівнянної та релевантної

фінансової інформації, яка є передумовою доступу підприємств до міжнародних фінансових ресурсів та підвищення їх інвестиційної привабливості [3]. Такий підхід дозволяє розглядати фінансову звітність не лише як результат облікового процесу, а як інструмент стратегічної фінансової трансформації, що змінює характер взаємодії підприємства з інвесторами та фінансовими інститутами. Концептуальне підґрунтя цього підходу доповнюють положення, викладені у монографії Пушкарка М. С. і Пушкарка М. Р., у якій зазначається, що «інформаційне поле підприємства, де взаємодіють матеріальні, енергетичні, трудові, фінансові та інтелектуальні ресурси, породжуючи факти і на їх основі економічну інформацію для системи управління» [6, с. 6], що підкреслює роль облікової інформації як ключового елементу інформаційної архітектури у процесі фінансової трансформації. Аналіз наукових джерел свідчить, що сучасні підходи до організації облікових та фінансових систем підприємства спрямовані на інтеграцію внутрішніх і зовнішніх інформаційних потоків, підвищення ефективності управлінських рішень і забезпечення стратегічного розвитку в умовах глобалізованих ринків капіталу.

У сучасних дослідженнях акцентується увага на інформаційній ролі обліково-управлінських процесів у забезпеченні діяльності підприємств. Зокрема, О. Л. Шерстюк та С. М. Остапчук зазначають, що «адміністративний персонал виконує функції організаційно-інформаційного супроводження, зокрема створення інформаційних потоків, формування звітності та оптимізацію руху ресурсів» [8, с. 256]. Це підтверджує, що ефективна фінансова трансформація неможлива без формування цілісної інформаційної архітектури, яка забезпечує сузгодженість фінансових і управлінських рішень.

У цьому контексті заслуговують на увагу дослідження Трусової Н., Непочатенко О. та Чкан І., які обґрунтовують, що «фінансова трансформація аграрних підприємств в умовах виходу на міжнародні ринки капіталу є не стільки реакцією на зовнішні виклики, скільки передовою стратегією підвищення інвестиційної привабливості, що передбачає впровадження інноваційних фінансових стратегій, цифрових технологій та стандартів прозорості для інтеграції у глобальні фінансові потоки» [14].

У працях Непочатенко О. О. та співавторів роль інвестиційно-інноваційного забезпечення розглядається як ключовий чинник зміцнення фінансової позиції підприємств та підвищення їх конкурентоспроможності в умовах зовнішніх викликів і зміни фінансового середовища. Зокрема, автори обґрунтовують механізми формування фінансових і інвестиційних ресурсів для підвищення ефективності діяльності аграрних підприємств [5].

Жук В. М. у своїй праці відзначає, що інституціональна теорія бухгалтерського обліку формує нові підходи до розуміння ролі обліку в управлінні підприємством, що містить важливі ідеї для фінансової трансформації компаній в умовах глобалізації [1]. Шерстюк О. Л. та Жук Н. Л. показують, що облікове забезпечення аналізу ефективності діяльності підприємства підсилює інформаційну базу для прийняття управлінських рішень, що є важливою умовою фінансової трансформації [7].

У зарубіжній літературі цифрові фінансові технології розглядаються як один із ключових драйверів фінансової трансформації підприємств. Наприклад, Лі С. та Се Н. доводять, що розвиток цифрових фінансових сервісів сприяє зниженню фінансових бар'єрів, розширенню каналів фінансування та підтримує цифрову трансформацію організацій, що важливо для їхнього виходу на глобальні ринки капіталу [11]. Лю Ч. та Хоу В. зазначають, що цифрові фінанси трансформують ринки капіталу шляхом запровадження інноваційних технологій, таких як блокчейн, штучний інтелект та великі дані, що, у свою чергу, змінює інформаційну архітектуру фінансових процесів підприємств [12].

Метою статті є теоретично обґрунтувати роль Міжнародних стандартів фінансової звітності у забезпеченні фінансової трансформації аграрних підприємств та визначити ключові складові інформаційної архітектури, необхідної для ефективної інтеграції підприємств аграрного сектору у глобалізоване середовище ринків капіталу.

Виклад основного матеріалу. У сучасному контексті фінансова трансформація підприємств тісно пов'язана з процесами глобалізації, цифровізації та інституційних змін фінансових ринків, що обумовлює зростання ролі прозорості, порівнянності та аналітичної якості фінансової інформації. Саме тому ключовою складовою фінансової трансформації виступає модернізація системи бухгалтерського обліку та фінансової звітності відповідно до міжнародних

стандартів, що дозволяє сформувати інформаційну основу для ефективної взаємодії з інвесторами, кредиторами та іншими учасниками ринків капіталу.

Для аграрного сектору фінансова трансформація має особливе значення з огляду на специфіку виробничих процесів, сезонність діяльності, високу залежність від природно-кліматичних факторів та підвищені фінансові ризики. У таких умовах формування якісної фінансової інформації стає критично важливим чинником зниження інформаційної асиметрії та підвищення довіри зовнішніх стейкхолдерів. Фінансова трансформація аграрних підприємств забезпечує перехід від фрагментованої системи фінансового управління до інтегрованої моделі, орієнтованої на довгостроковий інвестиційний розвиток, доступ до міжнародних фінансових ресурсів і стійкість у глобалізованому економічному середовищі. У межах дослідження інформаційну архітектуру фінансової трансформації аграрних підприємств доцільно розглядати як структуровану організовану систему формування, інтеграції, обробки та представлення фінансово-економічної інформації, яка забезпечує перетворення первинних операційних даних у фінансову інформацію стратегічного призначення, орієнтовану на потреби управління, інвесторів і ринків капіталу.

Така архітектура поєднує бухгалтерський облік, фінансову звітність за МСФЗ, управлінську аналітику, цифрові фінансові технології та механізми інформаційної взаємодії із зовнішнім фінансовим середовищем, формуючи єдину інформаційну основу фінансової трансформації підприємства.

У сучасному глобалізованому середовищі ринків капіталу міжнародні стандарти фінансової звітності (МСФЗ) виконують функцію універсального інструменту забезпечення порівнянності, прозорості та достовірності фінансової інформації. Вони формують єдину «мову» для міжнародних інвесторів, кредиторів та фінансових інститутів, знижують інформаційну асиметрію та сприяють більш ефективному розподілу фінансових ресурсів у глобальному масштабі. Застосування МСФЗ у понад 140 юрисдикціях підтверджує їхній статус ключового глобального механізму оцінки фінансового стану підприємств та доступу до міжнародного капіталу [10]. За даними Фонду МСФЗ, аналіз використання стандартів охоплює 169 юрисдикцій, що разом формують понад 98 % світового ВВП, а більш ніж 29 000 публічних компаній із 49 000 на основних фондових біржах світу використовують МСФЗ у якості бази фінансової звітності. Це підкреслює не лише їхнє поширення, але й роль у створенні інституційної бази для фінансової трансформації підприємств, оскільки стандарти дозволяють підприємствам адаптувати фінансові процеси до міжнародних вимог, підвищувати інвестиційну привабливість та забезпечувати стратегічну прозорість для потенційних інвесторів. Таким чином, МСФЗ виступають невід'ємним елементом інформаційної архітектури сучасних підприємств і є каталізатором їх інтеграції у глобальні фінансові потоки, що особливо актуально для аграрних компаній, які виходять на міжнародні ринки капіталу.

У дослідженні Султана Х. та співавторів було проаналізовано вплив впровадження Міжнародних стандартів фінансової звітності (МСФЗ) на глобальні фінансові ринки. Автори використали емпіричні дані 1200 компаній із 30 країн та застосували метод *difference-in-differences* (DiD) для порівняння фінансових показників до та після впровадження стандартів. Результати показали, що впровадження МСФЗ суттєво підвищує ліквідність ринку (~15 %), знижує волатильність цін на акції (~10 %), покращує порівнянність фінансової звітності (~25 %) та стимулює збільшення міжнародних інвестиційних потоків (~20 %). Це підтверджує, що МСФЗ не лише забезпечують прозорість і достовірність фінансової інформації, а й слугують ефективним інструментом фінансової трансформації підприємств та інтеграції їх у глобалізоване середовище ринків капіталу [13].

На відміну від традиційних підходів, фінансова трансформація не зводиться лише до адаптації окремих фінансових інструментів, а передбачає переорієнтацію фінансової системи підприємства на стратегічні цілі розвитку, підвищення інвестиційної привабливості та інтеграцію у глобалізоване середовище ринків капіталу. Інформаційна архітектура фінансової трансформації аграрного підприємства є багаторівневою системою, у якій первинні операційні дані через інтеграційний контур та ядро бухгалтерського обліку і МСФЗ-трансформації перетворюються на аналітичну та звітну інформацію стратегічного призначення для управління, інвесторів і ринків капіталу.

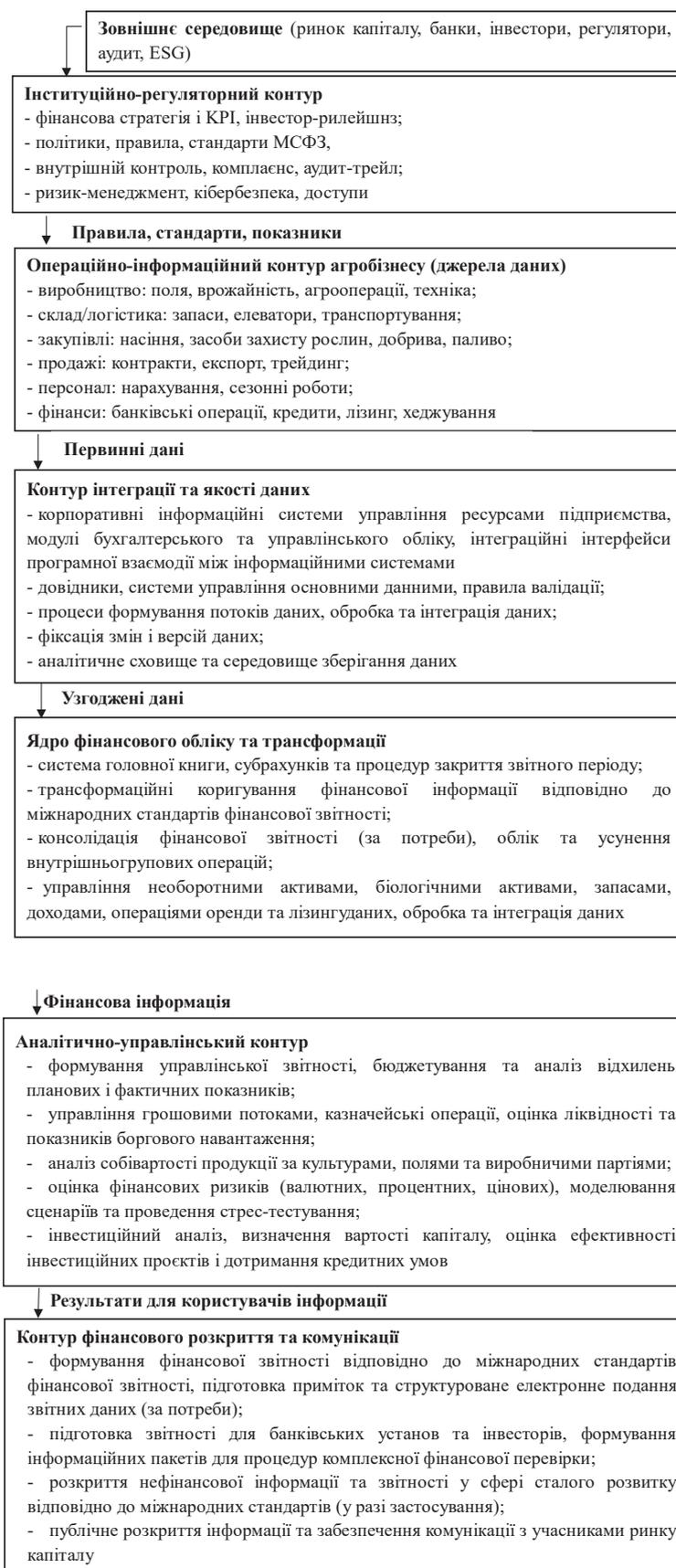

Рис. 1. Інформаційна архітектура фінансової трансформації аграрного підприємства

Джерело: складено авторами на основі власних досліджень.

Запропонована інформаційна архітектура фінансової трансформації аграрних підприємств (рис. 1) відрізняється від традиційних моделей обліково-фінансових систем акцентом на інтеграцію внутрішніх інформаційних потоків із зовнішнім середовищем ринків капіталу. На відміну від класичних підходів, у яких фінансова звітність розглядається переважно як результат облікового процесу, запропонована модель інтерпретує її як інструмент стратегічної комунікації з інвесторами та фінансовими інституціями.

Запропонована інформаційна архітектура відображає послідовний рух інформаційних потоків від операційної діяльності аграрного підприємства до формування фінансової звітності та аналітичної інформації стратегічного призначення. Кожен контур виконує окрему функціональну роль у процесі фінансової трансформації, а їх взаємодія забезпечує цілісність і узгодженість фінансової інформації відповідно до вимог МСФЗ та глобалізованого середовища ринків капіталу.

Для наочного відображення відмінностей між традиційною фінансовою системою та інформаційною архітектурою фінансової трансформації доцільно здійснити їх порівняльну характеристику (табл. 1).

Таблиця 1

Відмінності традиційної фінансової системи та інформаційної архітектури фінансової трансформації аграрних підприємств

Традиційний підхід	Трансформаційний підхід
Фінансова звітність розглядається як результат облікового процесу	Фінансова звітність виступає інструментом стратегічної комунікації з ринками капіталу
Облік орієнтований переважно на вимоги національного регулювання	Облік і звітність формуються з урахуванням вимог МСФЗ та міжнародних інвесторів
Фрагментовані облікові, фінансові та управлінські інформаційні системи	Інтегрована інформаційна архітектура з єдиними правилами даних
Обмежене використання аналітики у фінансовому управлінні	Використання управлінської аналітики, сценарного моделювання та оцінки ризиків
Фінансова інформація формується із затримкою	Забезпечується своєчасність та безперервність інформаційних потоків
Основна мета – фіксація фінансових результатів	Основна мета – підтримка стратегічних управлінських та інвестиційних рішень
Низький рівень прозорості для зовнішніх користувачів	Підвищена прозорість і зниження інформаційної асиметрії
Обмежений доступ до зовнішнього фінансування	Розширення доступу до банківського та інвестиційного капіталу

Джерело: складено авторами на основі власних досліджень.

Особливістю моделі є поєднання МСФЗ-орієнтованої фінансової звітності, аналітичних механізмів фінансового управління та цифрових інструментів обробки даних у єдиній інформаційній системі, що створює передумови для підвищення інвестиційної привабливості аграрних підприємств у глобалізованому фінансовому середовищі.

Наукова новизна дослідження полягає у теоретичному обґрунтуванні інформаційної архітектури фінансової трансформації аграрних підприємств як інтегрованої системи взаємодії бухгалтерського обліку, фінансової звітності за МСФЗ, управлінської аналітики та цифрових фінансових технологій, орієнтованої на потреби глобалізованих ринків капіталу. Запропонований підхід дозволяє розширити традиційне трактування фінансової звітності та розглядати її як інструмент стратегічної комунікації підприємства з інвесторами.

Запропонована інформаційна архітектура фінансової трансформації може бути використана аграрними підприємствами як методична основа для формування дорожньої карти модернізації фінансової системи. Зокрема, модель доцільно застосовувати при переході підприємств на Міжнародні стандарти фінансової звітності, підготовці до залучення банківського та інвестиційного фінансування, а також під час побудови або модернізації корпоративних інформаційних систем управління ресурсами (ERP). Її використання дозволяє забезпечити узгодженість операційних, облікових і аналітичних даних, підвищити якість фінансової інформації та сформувати прозорий інформаційний контур взаємодії з кредиторами й інвесторами.

Важливою функцією інформаційної архітектури фінансової трансформації є зниження рівня інформаційної асиметрії між аграрними підприємствами та зовнішніми користувачами фінансової інформації. Умови глобалізованих ринків капіталу передбачають підвищені вимоги до якості, своєчасності та порівнянності фінансових даних, що особливо актуально для аграрного сектору з притаманними йому сезонністю, біологічними активами та підвищеним рівнем ризику.

Формування єдиної інформаційної архітектури, побудованої на принципах МСФЗ та цифрової інтеграції даних, сприяє підвищенню довіри інвесторів, покращенню умов фінансування та зменшенню вартості залученого капіталу, що є ключовими чинниками фінансової трансформації підприємств.

Водночас процес фінансової трансформації аграрних підприємств супроводжується низкою ризиків та обмежень. До основних із них належать високі витрати впровадження міжнародних стандартів фінансової звітності, дефіцит фахівців із практичним досвідом МСФЗ, складність інтеграції різнорідних інформаційних систем та підвищені вимоги до цифрової безпеки фінансових даних.

Крім того, недостатній рівень цифрової зрілості підприємств та нерівномірність розвитку фінансової інфраструктури можуть стримувати повноцінну реалізацію потенціалу інформаційної архітектури, що потребує поетапного впровадження трансформаційних змін і методичної підтримки з боку державних та фінансових інституцій.

Висновки. У процесі дослідження встановлено, що фінансова трансформація аграрних підприємств у сучасних умовах глобалізації ринків капіталу є стратегічно орієнтованим процесом, який передбачає системну перебудову фінансової моделі підприємства, модернізацію обліково-звітної системи та розвиток інформаційного забезпечення управлінських рішень. Така трансформація спрямована на підвищення прозорості фінансової інформації, інвестиційної привабливості та інтеграцію підприємств у глобалізоване фінансове середовище.

Обґрунтовано, що ключову роль у фінансовій трансформації відіграють Міжнародні стандарти фінансової звітності, які забезпечують порівнянність і достовірність фінансової інформації та знижують рівень інформаційної асиметрії між підприємствами й зовнішніми користувачами. Їх застосування формує інституційну основу взаємодії аграрних підприємств з інвесторами, кредиторами та іншими учасниками ринків капіталу.

Доведено, що ефективна фінансова трансформація потребує формування цілісної інформаційної архітектури, яка забезпечує інтеграцію операційних, облікових і аналітичних даних у єдину систему підтримки управлінських та інвестиційних рішень. Запропонована модель дозволяє розглядати фінансову звітність не лише як результат облікового процесу, а як інструмент стратегічної комунікації підприємства з ринками капіталу.

Визначено, що для аграрного сектору така інформаційна архітектура є особливо важливою з огляду на сезонність виробництва, наявність біологічних активів та підвищений рівень ризику. Практичне значення отриманих результатів полягає у можливості їх використання для удосконалення фінансового управління аграрних підприємств і розширення їх доступу до глобальних ринків капіталу.

Література:

1. Жук В. М. Інституціональна теорія бухгалтерського обліку: відповідь на виклики сучасності. *Бухгалтерський облік і аудит*. 2015. № 8–9. С. 14–23.
2. Кучерява М. В., Швагер А. В. Аудит звітності підприємств про сталий розвиток: досвід регулювання в Європейському Союзі. *Наукові праці НДФІ*. 2023. № 4(105). С. 110–123. DOI: 10.33763/prpdfi2023.04.110
3. Куцик П. О. Інтегровані системи бухгалтерського обліку і звітності в корпоративному управлінні: теорія, методологія, організація : дис. д-ра екон. наук. Київ, 2017. 521 с. URL: <https://tinyurl.com/mrgvrvvu>
4. Куцик П. О. Концепція уніфікованої системи обліку і звітності в корпоративному управлінні : монографія. Львів : Видавництво Львівського торговельно-економічного університету, 2017. 408 с.
5. Непочатенко О. О., Пташник С. А. Інвестиційно-інноваційне забезпечення підвищення конкурентоспроможності сільськогосподарських підприємств. *Наукові записки Національного університету Острозька академія*. Серія: Економіка. 2016. № 3(31). С. 42–47.

6. Пушкар М. С., Пушкар М. Р. Інформаційні ресурси для бізнесу: формування та використання. Тернопіль : Карт-бланш, 2021. 217 с. URL: <https://tinyurl.com/2task75s>
7. Шерстюк О. Л., Жук Н. Л. Облікове забезпечення аналізу ефективності маркетингової діяльності підприємств. *Бухгалтерський облік, аналіз та аудит*. 2024. № 2. С. 45–52. DOI: 10.26906/EiR.2024.4(95).3626
8. Шерстюк О. Л., Остапчук С. М. Визначення завдань соціального аудиту. *Modern Economics*. 2025. № 52. С. 255–261. DOI: 10.31521/modecon.V52(2025)-36
9. Шерстюк О. Л. Обліковий підхід до формування інформації інтегрованої звітності. *Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу*. 2019. № 3(44). С. 75–81. DOI: 10.26642/pbo-2019-3(44)-75-81
10. IFRS Foundation. Use of IFRS Standards by jurisdiction. International Financial Reporting Standards – IFRS. 2025. URL: <https://tinyurl.com/2u9d6ztb>
11. Li S., Xie N. The impact of digital finance on firms digital transformation: Mechanism analysis based on enterprise financing. *International Review of Economics & Finance*. 2025. Vol. 86. P. 104–223. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.iref.2025.104223>
12. Liu Z., Hou W. Digital finance: How innovation reshapes the capital markets. Springer Nature, 2023. URL: <https://tinyurl.com/3esz3wu6>
13. Sultan K. H., Hassan H. M., Mohamed J., Abbas N. A., Kubiv S. The effects of International Financial Reporting Standards on global capital markets. *Journal of Ecohumanism*. 2024. Vol. 3, No. 5. P. 604–620. DOI: 10.62754/joe.v3i5.3926
14. Trusova N., Nepochatenko O., Chkan I. Financial transformation of agricultural companies in the process of entering international capital markets. *Economy and Society*. 2025. No. 79. DOI: 10.32782/2524-0072/2025-79-6

References:

1. Zhuk, V. M. (2015). Instytutsionalna teoriia bukhgalterskoho obliku: vidpovid na vyklyky suchasnosti [Institutional theory of accounting: Response to the challenges of modernity]. *Bukhgalterskyi oblik i audyt*, (8–9), 14–23. [in Ukrainian].
2. Kucheriava, M. V., & Shvaher, A. V. (2023). Audyт zvitnosti pidpryiemstv pro stalyy rozvytok: dosvid rehuliuвання v Yevropeiskomu Soiuzi [Audit of sustainability reporting of enterprises: Regulatory experience of the European Union]. *Naukovi pratsi NDFI*, (4(105)), 110–123. <https://doi.org/10.33763/nprndfi2023.04.110> [in Ukrainian].
3. Kutsyk, P. O. (2017). Intehrovani systemy bukhgalterskoho obliku i zvitnosti v korporatyvnomu upravlinni: teoriia, metodolohiia, orhanizatsiia [Integrated systems of accounting and reporting in corporate governance: Theory, methodology, organization]. *Doctor's thesis*. Kyiv. Retrieved from: <https://tinyurl.com/mryrvrvu> [in Ukrainian].
4. Kutsyk, P. O. (2017). Kontseptsiiia unifikovanoi systemy obliku i zvitnosti v korporatyvnomu upravlinni [The concept of a unified accounting and reporting system in corporate governance]. Lviv University of Trade and Economics Publishing House. [in Ukrainian].
5. Nepochatenko, O. O., & Ptashnyk, S. A. (2016). Investytsiino-innovatsiine zabezpechennia pidvyshchennia konkurentospromozhnosti silskohospodarskykh pidpryiemstv [Investment and innovation support for increasing the competitiveness of agricultural enterprises]. *Naukovi zapysky Natsionalnoho universytetu Ostrozka akademiia. Seriia: Ekonomika*, (3(31)), 42–47. [in Ukrainian].
6. Pushkar, M. S., & Pushkar, M. R. (2021). Informatsiini resursy dlia biznesu: formuvannia ta vykorystannia [Information resources for business: Formation and use]. Kart-Blansh. Retrieved from: <https://tinyurl.com/2task75s> [in Ukrainian].
7. Sherstiuk, O. L., & Zhuk, N. L. (2024). Oblikove zabezpechennia analizu efektyvnosti marketynhovoї diialnosti pidpryiemstv [Accounting support for analyzing the effectiveness of marketing activities of enterprises]. *Bukhgalterskyi oblik, analiz ta audyt*, (2), 45–52. [https://doi.org/10.26906/EiR.2024.4\(95\).3626](https://doi.org/10.26906/EiR.2024.4(95).3626) [in Ukrainian].
8. Sherstiuk, O. L., & Ostapchuk, S. M. (2025). Vyznachennia zvdan sotsialnoho audytu [Determining the objectives of social audit]. *Modern Economics*, (52), 255–261. [https://doi.org/10.31521/modecon.V52\(2025\)-36](https://doi.org/10.31521/modecon.V52(2025)-36) [in Ukrainian].
9. Sherstiuk, O. L. (2019). Oblikovy pidkhid do formuvannia informatsii intehrovanoi zvitnosti [Accounting approach to the formation of integrated reporting information]. *Problemy teorii ta metodolohii bukhgalterskoho obliku, kontroliu i analizu*, (3(44)), 75–81. [https://doi.org/10.26642/pbo-2019-3\(44\)-75-81](https://doi.org/10.26642/pbo-2019-3(44)-75-81) [in Ukrainian].
10. IFRS Foundation. (2025). *Use of IFRS Standards by jurisdiction*. International Financial Reporting Standards – IFRS. Retrieved from: <https://tinyurl.com/2u9d6ztb>. [in English].
11. Li, S., & Xie, N. (2025). The impact of digital finance on firms' digital transformation: Mechanism analysis based on enterprise financing. *International Review of Economics & Finance*, 86, 104–223. <https://doi.org/10.1016/j.iref.2025.104223>. [in English].
12. Liu, Z., & Hou, W. (2023). *Digital finance: How innovation reshapes the capital markets*. Springer Nature. [in English].

13. Sultan, K. H., Hassan, H. M., Mohamed, J., Abbas, N. A., & Kubiv, S. (2024). The effects of International Financial Reporting Standards on global capital markets. *Journal of Ecohumanism*, 3(5), 604–620. <https://doi.org/10.62754/joe.v3i5.3926>. [in English].

14. Trusova, N., Nepochatenko, O., & Chkan, I. (2025). Financial transformation of agricultural companies in the process of entering international capital markets. *Economy and Society*, (79). <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-79-6> [in English].

Отримано: 26.11.2025

Рекомендовано: 15.12.2025

Опубліковано: 30.12.2025